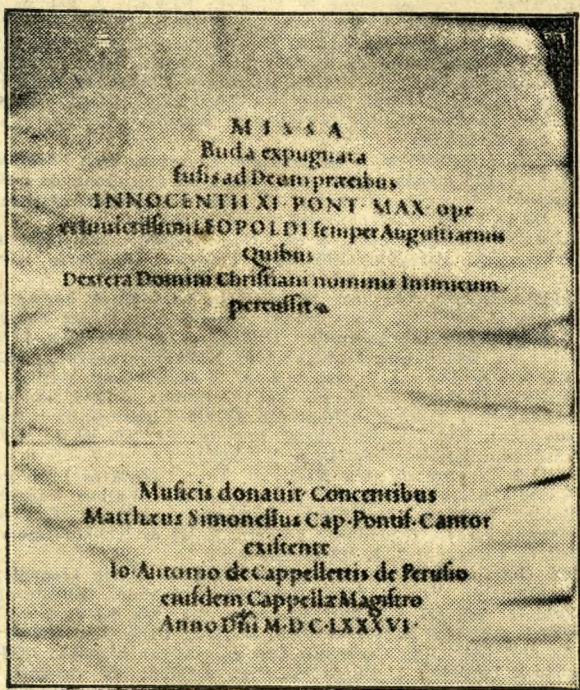

„Missa Buda Expugnata“

Matteo Simonelli eddig ismeretlen „Felszabadított Buda“ miséje

Budavár 1686-ban történt visszavételének küszöbön álló jubileumi ünnepeiben két grandiózus zenemű emelkedik ki, Kodály Te Deuma és

Az 1686-ból való »Missa Buda Expugnata« című kódex címlapja

Simonelli nagyszabású ötszólamú miséje, a »Missa Buda Espugnata«. Mind a két mű először fog most elhangzani és a Missa Buda Espugnatának 250 éves patinája biztosítja a maradandóság értékét.

A vatikáni kéziratárban éveken át folytatott zenetörténeti kutatásaim során többek között egy hatalmas kódex került a kezembe. Elsárgult pergamenlapjai ritka és értékes meglepetést tartogattak számomra. A Buda szó ragadta meg a figyelmemet, majd egyre növekvő csodálattal és örömmel olvastam a kódex egész hosszú címét, amelyből kitűnt, hogy ezt a művet Matteo Simonelli Budavár visszavételének örömeire írta 1686-ban és XI. Ince pápának ajánlotta. A kódex lapjain gondos kézzel rajzolt öklömnvi szögletes régi rendszerrel írott piros és fekete kótafejek, a kezdősorok élén lilára és ríktó narancssárgára festett kezdetleges iniciálék.

Azontúl, hogy ennek a magyarságra nézve különösen értékes ismeretlen kéziratnak száraz zene-történeti vonatkozásait keresné az ember, önkéntelenül is a rólunk magyarokról megemlékező, őseink küzdelmeit dicsőítő mű keletkezésének körülményei és szerzője, Matteo Simonelli domborodnak ki reánk nézve különösebb kultúrtörténeti jelentőséggel.

Matteo Simonelli életéről keveset tudunk. A pápai énekkar tagja volt 1662-től haláláig, 1696-ig. Azonkívül hatalmas, fölényes tudással bíró komponista, pompás énekes és orgonaművész. Kora őt a 18. század Palestrinája melléknévvel tisztelte meg. Számos miséjének, motettájának kéziratát a vatikáni levéltár és a bolognai zeneakadémia könyvtára őrzi. Egyéniségére a sixtini énekkar vele egykorú tagjainak naplófeljegyzései világítanak rá. Kötelkedő, temperamentumos, a rendet és fegyelmet nem nagyon tisztelő ember lehetett. Ez a természete sok surlódást idézett elő közte és társai közt az élet apróbb és fontosabb dolgaiban.

Tudvalevő, hogy az 1686 szeptember 2-án történt budai keresztény győzelem híre hat nap alatt ért el Rómába.

A vatikáni levéltárban számos ebből a korból való teljesen ismeretlen naplófeljegyzést találtam, amelyek részletesen beszámolnak arról, hogy a nagy győzelem híre milyen nagy visszhangot keltett az Örök városban. Ezeket az ismeretlen adatokat a közeljövőben fogom közzéadni.

Az egyik napon az Angyalvár ágyúinak szavára megkondultak Róma összes harangjai, egy másik napon minden templomban Te Deumos misét mondtak, majd Ószentsége gyászmisét rendelt a Budán elesettek lelki üdvéért. Azonkívül tűzijátékos ünnepek örömeinek adta magát Róma egész népe. Hetekig tartott az öröm és Magyarország iránt érzett hódolat és hála a legszelebb rétegekben kifejezésre jutott.

Ez pedig nemcsak a világi és egyházi politika terén nyilvánult meg, hanem a művészet is megörökítette alkotásaiban a nagy keresztény diadal emlékét. A pápai énekkar egyik tagját, Matteo Simonellit megihlette a nagy történelmi esemény, annak emlékére egy ötszólamú misét komponált s azt elnevezte »Missa Buda Expugnata«-nak. Aztán, a művet a szekrénybe zárta és nem törődött vele.

Simonellinek neve halála után néhány évtized alatt feledésbe ment és legnagyobb művéről, a »Missa Buda Expugnata«-ról többé senki sem beszélt. Pedig zenei értéke felülmúlja alkalmi értékét és masszív nagyvonalú polifóniájával mé-

tán foglalhat helyet a 17. század leggrandiózusabb művei élén.

A teljes művet az eredeti kódexből lemásoltam és menzurális hangjegyekből modern beosztású hangjegyekre dolgoztam át úgy, hogy ma bármely vegyes kórus ajkain elhangozhatik.

A kódex 250 év óta az ismeretlenség sötétjében rejtőzött. Szerzőjének emlékét nála nagyobbak homályosították el. Szinte sorsszerűen történt, hogy a »Missa Buda Expugnata« most került napfényre és lett a magyarság közkinésévé.

Minden magyar szívébe kell hogy zárja Si-

A »Missa Buda Expugnata« kódex első kótaoldala

monelli nevét, akinek irántunk érzett rokonszenve így találjon visszhangot a nemzet részéről most, amikor történelmünk legjelentősebb eseményéről megemlékező, szinte egyedülálló értékű műalkotás felemelő akkordjai szólalnak meg az ősi koronázó templom sok viszontagságot átélt falai között.

Szita Oszkár